Poštnina plačana v gotovini | Maribor, torek 17. januarja 1933 | Štev. 13 | Leto VII. (XIV.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Prizadevanja za sredozemski sporazum

MISIJA POSLANIKA HENRYJA DE JOUVENELA.

Herriotovo snubljenje Italije v Toulousi in Berengerjev poset v Rimu, ki mu je sledil, nista ostala tako brez posledic, kakor smo mislili. Dasi je sicer tako zgovorni italijanski tisk molčal ali pa se je kdaj po kdaj celo izpozabil do novih napadov na Francijo, so se za kulisami diplomacije pletle dalje tajne niti sporazumevanja. In poučeni trdijo, **da je pri režiji sodelovala kot gost tudi — Anglija.** Pa bodi že kakorkoli, gotovo je eno, da je bil bistroumni in zelo spretni politik Henry de Jouvenel nenadoma imenovan za poslanika Francije v Rimu. Henry de Jouvenel je odličen poznavalec Italije, in to ne samo politične, **temveč tudi psihološke** in mimo tega še velik prijatelj latinske kulture in prošlosti, zato pristaš latinskega bratstva. Za to bratstvo se pa kot praktičen Francoz — in Francozi so sploh silno praktičen narod — **ne zavzema iz kakšnih sentimentalnih in romantičnih, temveč iz zgolj realnih in materialnih vzrokov.**

Nič čudnega ni torej, če je g. Herriot pripravil njegovo izredno misijo v Rimu in če je to namero njegov naslednik na mestu ministrskega predsednika in zunanjega ministra, g. Paul-Boncour, akceptiral in realiziral. Želja, iskrena želja celokupne Francije, desničarske in levičarske je, da bi se spričo raznih nevarnosti, ki jih vstvarja sedanje stanje, **dosegel z Italijo zadovoljiv, a vendar časten sporazum.** To pa ne želi le Francija, temveč v enaki ali še večji meri tudi Anglija, ki so ji konflikti in grozeči spopadi v bazenu Sredozemlja skrajno neljubi in nedobrodošli. Prav zaradi tega nam ni težko verjeti, da je za pariško željo po sporazumu tudi angleška želja. Henry de Jouvenel je odšel zato za poslanika v Rim kot mandator ne le Pariza, **ampak tudi Londona.** Pred svojim odhodom iz Pariza je govoril nenavadno veliko, več kakor je navada diplomatov, povedal pa prav za prav ni čisto nič. Vse, kar bi se dalo iz njegovih besed razbrati, bi bilo kvečjemu to, **da odhaja na svojo važno pot z optimističnimi nadami.** Dejal je celo, da svet italijanskih tendenc ne sme presojati po besedah, ki so v Italiji vedno bolj vroče kakor dejanja in dejstva.

Mi želimo, da se g. Henry de Jouvenel ne bi prepričal o nasprotnem in da bi se čez šest mesecev — ker samo tako dolgo bo trajala njegova misija — vrnil v Pariz še bolj optimističen kakor ga je zapustil, **saj gre pri tem zlasti tudi za nas, za Jugoslavijo!** Bojimo pa se, da se to ne bo zgodilo. Italija se je v zadnjih letih, kar g. de Jouvenel ni živel v njej, močno spremenila. Tega si kot ljudje, ki gledamo trezno in kljub vsemu skrajno objektivno, ne smemo prikrivati. Tendence, ki so bile vržene v italijansko javnost sprva morda res bolj zaradi bombastičnega dialektičnega efekta, so **dobile v masah kri in meso in italijanska ulica je bila v vseh časih važen političen činitelj.** Hujskanje je zraslo čez glavo samemu g. Mussoliniju in danes bo težko retiral. Morda je besede, ki jih je izrekel te dni nekemu časnikarju, mislil resno, morda je res »velikodušno« pripravljen sporazumeti in spoprijateljiti se ne le s Francijo, temveč tudi z Jugoslavijo, **a važno je — eno:** Fašistična javnost pričakuje veliko in bi bila z malim tako nezadovoljna, da bi to nezadovoljstvo postalo lahko neprijetno **celo samemu duceju.**

O konkretnih temeljih sporazumevanja javnost prav za prav še ni veliko izvedela. Govorilo se je konkretno samo o Albaniji, v kateri hoče imeti Italija proste roke. Za to ceno bi baje bila pripravljena opustiti vse nadaljnje »aspiracije« na Dalmacijo in skleniti z Jugoslavijo prijateljsko, arbitražno in nenapadalno pogodbo. Francija pa pričakuje na drugi strani, da bo Italija opustila svojo zahtevo po pomorski pariteti. Toda prav ti dve zadevi sta zelo delikatni. Da bi mogli mi pristati na prosto roko Italije v Albaniji, je zelo zelo malo verjetno. **Ta »prosta roka« bi namreč pomenila de facto definitivno zasidranje Italije na Balkanu in Jadransko morje bi s tem postalo zaprto italijansko jezero.** Prav tako veliko vprašanje pa je tudi, če bi se s tako solucijo sporazumela Anglija? Mimo vsega tega so pa med Italijo in Francijo na eni ter Italijo in Jugoslavijo na drugi strani **še tolika druga nerešena sporna vprašanja, ki se v dosedanjih izjavah niso omenila, da bo delo misije g. Henryja de Jouvenela zelo zelo težavno.** Naposled je pa tudi še drugo važno vprašanje: **koliko časa bi spričo sredozemske nervoznosti tak sporazum držal?**

Skrb zaradi Daljnega vzhoda

V LONDONU GLEDAJO ZELO PESIMISTIČNO NA DALJNI VZHOD. TUDI V AMERIKI NE VERUJEJO V MIRNO IN SPORAZUMNO REŠITEV KONFLIKTA

LONDON, 17. januarja. **Včerajšnji listi objavljajo poročilo iz Pekinga, Tokija in Tientsina, v katerem označujejo incidente okrog Velikega zidu kot pričetek nove velike akcije japonskih čet. Cilj te akcije je razširitev japonske okupacije na vso jeholsko pokrajino. Japonci so zasedli vse važnejše položaje na vseh železnicah okrog Velikega zidu in imajo sedaj popolno nadzorstvo nad železniškim prometom med jeholsko pokrajino in Pekingom. S kitajske strani se poroča, da zbira general Čangsuliang, sledeč želji vsega kitajskega prebivalstva, velike čete z namenom, da se odločno upre Japoncem. V Jeholu je trenutno koncentriranih 150.000 vojakov redne kitajske vojske, dočim so prostovoljske čete že zasedle mejo Jehola, kjer so se že pričeli prvi spopadi med njimi in japonskimi prednjimi stražami. Na ozemlju Šanghajkvana je položaj stacionaren. Kitajci so se utrdili na svoji novi bojni črti. Iz Tientsina poročajo, da se v tamkajšnjih krogih boje in naglašajo možnost, da se bodo Japonci najbrže kmalu odločili za okupacijo Tientsina. Neka japonska vojaška osebnost v Tientsinu je izjavila novinarjem, da bodo morali Japonci z ozirom na vedno močnejšo koncentracijo kitajskih čet v območju Velikega zidu pričeti energično protiakcijo, ki bo seveda izzvala nove spopade.**

WASHINGTON, 17. januarja. **V tukajšnjih političnih krogih prevladuje mnenje, da ne bo mogoče v doglednem času na miren način spraviti japonsko-kitajskega konflikta s sveta. Tudi prizadevanje Društva narodov v tem pogledu ne ustvarja nobenega upanja. Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, bo razposlalo zunanje ministrstvo ameriškima poslanikoma v Londonu in Parizu, kakor tudi ameriškemu generalnemu konzulu v Ženevi navodila, v katerih bo pojasnjeno stališče ameriške vlade glede japonsko-kitajskega spora. Ta navodila bosta izdelala na svojem bližnjem sestanku novi predsednik Roosevelt in zunanji minister Stimson v Newyorku. Kakor se poudarja se je postavila ameriška vlada na stališče, da ne bo mogla priznati prav nobene spremembe, o kateri se bo moglo reči, da jo je povzročila kršitev Kellogg-Briandovega pakta. Omenjeni ameriški diplomatski zastopniki bodo v navedenih navodilih pooblaščeni, da obveste o ameriškem stališču tudi vse ostale prizadete stranke.**

Ameriško zlato posojilo Angliji

ANGLIJA BO PORABILA POSOJILO ZA OBNOVITEV ZLATEGA STANDARDA. ZADEVA SE BO OBRAVNAVALA TUDI NA SVETOVNI GOSPODARSKI KONFERENCI.

NEWYORK, 17. januarja. **Tukajšnji finančni krogi se bavijo z mislijo, da se da Angliji večje zlato posojilo v svrho, da se povrne na zlati standard. Po tem načrtu bi dala Amerika Angliji na razpolago zlato posojilo v znesku 200 milijonov dolarjev proti 2-odstotnim obrestim. Prevoz zlata pa bi ne bil potreben, ker bi zadostoval že sam kredit v zlatu. V zvezi s tem bi skušala doseči splošna ameriška politika v bodočnosti, da se povrnejo tudi vse ostale države k zlatemu standardu. To politiko bo zastopal ameriški delegat na svetovni gospodarski konferenci, ker ima pač Amerika na tem svoj velik interes.**

Podaljšanje našega posojila

PARIZ, 17. januarja. Upravni svet Mednarodne reparacijske banke je imel sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se 16. t. m. zapadajoče avstrijsko posojilo v znesku 90 milijonov šilingov, dne 18. t. m. zapadajoče madžarsko posojilo v znesku 20 milijonov švicarskih frankov in pa 28. t. m. zapadajoče jugoslovansko posojilo v znesku 20 milijonov dolarjev podaljšajo za pol leta.

Demonstracije brezposelnih v Pešti

BUDIMPEŠTA, 17. januarja. **V madžarski prestolnici so izbruhnile včeraj popoldne na mnogih krajih komunistične demonstracije brezposelnih delavcev. Komunisti so agitirali v zadnjih dneh med brezposelnimi delavci, med katerimi so delili letake s pozivi, naj se podajo v demonstrativnem pohodu pred mestni magistrat, kjer naj energično zahtevajo izvedbo večjih komunalnih del in podelitev brezposelnih podpor. Policija je bila o pripravi demonstracij pravočasno obveščena in je bil ves njen aparat ves dan v popolni pripravljenosti. Posrečilo se ji je na večini krajev razgnati demonstrante in preprečiti nadaljnje demonstracije.**

BREZPOSELNOST V ITALIJI.

RIM, 17. januarja. Generalna direkcija zavoda za socialno zavarovanje je poslala predsedstvu vlade poročilo o stanju brezposelnih v Italiji ob koncu preteklega leta. Brezposelnih, ki so se prijavili omenjenemu zavodu, je bilo ob koncu novembra lanskega leta 1,032.757, do konca decembra pa se je to število zvišalo na 1,129.654. Od teh je prejemalo 298.000 brezposelnih denarno podporo od zavoda za socialno zavarovanje. Podpore so znašale za posameznika na dan 1.25, 2.50 ali 3.75 lir.

ŽRTVE SPORTA V AVSTRIJI.

DUNAJ, 17. januarja. Pretekla nedelja je nudila letos prvič ugodno priložnost mnogoštevilnim zimskim sportnikom, da so pohiteli v zasneženo okolico. Spremenila pa se je v prav katastrofalno nedeljo. Sportno udejstvovanje je zahtevalo nič manj kakor 200 lažje ali nevarnejše ponesrečenih oseb in pa 3 mrtve. Rešilni avtomobili so bili zaposleni neprestano ves dan in pozno v noč.

PRED DVIGOM FUNTA?

PARIZ, 17. januarja. Iz Londona poročajo o prepričanju tamkajšnjih borznih krogov, da je pričakovati v najkrajšem času nagel in močan skok funta sterlinga, ker bo baje tujina nakupila velike množine funta.

Pred trgovinsko pogodbo z Nemčijo

UGOTOVITVE IN SKLEPI NOVOSADSKE TRGOVSKE ZBORNICE. — FORMULIRAJMO ŠE MI SVOJE TEŽNJE!

NOVI SAD, 17. januarja. **Včeraj dopoldne je bila v tukajšnji trgovski zbornici prav dobro obiskana konferenca poljedelcev in izvoznikov poljedelskih pridelkov. Predmet obolestranskega skupnega posvetovanja so bila bodoča trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Nemčijo. Konferenci je predsedoval načelnik kmetijskega oddelka banske uprave, na čigar pobudo je bila konferenca tudi sklicana. Izvozniki so poudarjali svoje želje glede olajšav, ki naj bi jih Nemčija dovolila z ozirom na neoviran razvoj jugoslovanskega izvoza. Ugotovilo se je da prihajajo tukaj v poštev v prvi vrsti konoplja, hmelj, jajca, živa in zaklana perutnina, svinjsko meso in pa zdravilna zelišča. Na drugi strani pa se je naglašalo, da izkazuje jugoslovanska trgovinska bilanca z Nemčijo pol milijarde dinarjev pasiv, pred vsem zato, ker so se povzročale s strani Nemčije velike devizne težkoče. V najnovejšem času se govori o nameravanem zvišanju nemških uvoznih carin. Zborovalci so izdelali spomenico, ki bo izročena na merodajnih mestih. Trgovinska pogajanja z Nemčijo se bodo pričela ob koncu januarja. (Bilo bi nujno potrebno, da bi tudi Slovenija formulirala svoje težnje glede nove trgovinske pogodbe z Nemčijo. Op ur.)**

Nove volitve v Nemčiji?

BERLIN, 17. januarja. **Vlada je na svoji seji sklenila, da bo v petek sklicala selo šefov strank. Ta seja naj bi pokazala, kakšno stališče nameravajo zavzeti posamezne stranke na seji državnega zbora, ki bo 24. t. m. Če se bo pokazalo, da je nezaupnica vladi neizbežna, bo vlada takoj sklenila razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve. Govori se že, da bodo nove volitve 19. ali pa 26. februarja.**

Dnevne vesti

Seja mestnega sveta bo drevi ob 17. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu so razne tekoče zadeve. Po njej bo pa seja upravnega odbora »Mariborskega tedna«, na kateri bodo razpravljali o ustanovitvi posebne zadruge, ki naj bi prirejala vsako leto razne prireditve v Mariboru za povzdigo gospodarstva in tujskega prometa.

Krajevna organizacija JRKD za III. mestni okraj sklicuje za četrtek 19. t. m. ob 20. uri odborovo sejo v gostilni Košir (poprej Kosič) na Meljski cesti. Po seji bo članski sestanek, na katerem bo poročal narodni poslanec g. dr. Pivko. Vabljeni so vsi člani in somišljeniki ter prijatelji organizacije, da se sestanka udeleže v čim večjem številu!

Iz državne službe. Služba je prenehala Bogomilu Biležniku, pogodbenemu uradniku v oddelku za gozdarstvo pri tukajšnji gozdarski šoli.

Posestne spremembe. Posestnica Ana Ertlova je prodala stanovanjsko hišo št. 82 na Koroški cesti vdovi Ani Suskejevi iz Gradca za 50.000 Din; gostilničar in posestnik France Meršnik je prodal hišo št. 3 na Pohorski cesti Francu Šerbinku za 180.000 Din; Srečko Krištof pa je prodal Rudolfu in Alojziji Holzerju hišo št. 11 v Jelačičevi ulici za 110.000 Din.

Združitev občin. Banska uprava je poslala vsem merodajnim činiteljem poziv, naj sestavijo predloge o združitvi posameznih občin. Tak poziv je prejela tudi mariborska mestna občina.

Opozorilo delodajalcem. Davčne uprave so dobile ukaz, da pozovejo vse delodajalce, ki so podvrženi uslužbenskemu davku v znamkicah, da predlože davčni oblasti te knjižice v kontrolo najkasneje do konca februarja t. l. Delodajalci, ki v tem roku ne bi predložili knjižic, bodo posamezno pozvani, da store to v roku 8 dni. Če tudi v tem roku ne bi predložili davčni upravi knjižic, bo davčna uprava sama na podlagi osebnih podatkov o davčni odmeri odmerila davek, ki ga mora plačati delodajalec.

Peti večer zgodovinarjev bo priredilo Zgodovinsko društvo v Mariboru v četrtek 19. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalnici Študijske knjižnice. Predaval bo prof. Mirko Stupan o temi: **»Prevrat v mehaniki in začetek industrijskega veka«.** Vsi člani ZDM vljudno vabljeni!

Bloki »Pomoč potrebnim« proti zlorabljanju beračenja na teritoriju mariborske mestne občine se bodo dobili zanaprej tudi pri inkasantih mestne plinarne in električkega podjetja. Pri tej priliki se javnost opozarja, da izkaznice vnovčuje direktno prosjakom edino le socialno-politični oddelek mestnega županstva, kjer se obenem ugotavlja, če so upravičeni do podpore po zadevnem pravilniku. Drugim osebam se nakaznice ne bodo vnovčile, ker je namen akcije proti zlorabljanju beračenja prav ta, da se vnovčijo nakaznice samo takim prosjakom, ki so do tega upravičeni.

Slovensko obrtno društvo v Mariboru. Slovensko obrtno društvo opozarja vse članstvo na predavanje, ki bo v sredo 18. t. m. ob 20. uri pri »Orlu«. Predaval bo g. prof. dr. Rutar o bilanci našega gospodarstva v letu 1932. Ker je predavanje zanimivo in poučno posebno za obrtništvo, vabimo naše članstvo ter ostalo obrtništvo k obilni udeležbi. Gospodarska predavanja o današnji gospodarski krizi morajo obrtništvo zanimati, če hočemo svoje razmere urediti temu primerno. Odbor.

Redukcija ali znižanje mezd? Pred to izbiro so bili postavljeni pretekli teden zaupniki mežiških rudarjev. Ravnateljstvo rudnika jim je sporočilo, da bo opustilo iskanje svinčene rude, pri katerem je bilo zaposlenih večje število delavcev. Zaupniki so morali pristati na skrajšanje delovnega časa, da tako rešijo svoje tovariše sredi zime najhujšega. Delavstvo je zelo obupano, ker ne ve, kako naj z zaslužkom desetih dni preživlja sebe in številne družinske člane ves mesec. Najhujše pa je to, da velja nova ureditev še za nazaj od 1. januarja.

Tujski promet v prvi polovici januarja. V prvi polovici meseca januarja je bilo pri tukajšnji policiji priglašenih 530 oseb. Od teh je bilo 112 inozemcev, in sicer 40 oseb z Dunaja, 12 iz Gradca in 60 drugih. Po novem letu je tujski promet zelo nazadoval.

Snežni umetniki. Pred leti smo se čudili snežnim umotvorom — belim medvedom na Trgu svobode. Menda bo prav ta zgled povod tudi letošnji »snežni« umetnosti, ki se že pojavlja. V Vojašniški ulici sedi za tremi stoli stasit starček, nekaj korakov od njega pa mu dela družbo mladenič s cigareto v škrbastih ustih, ki so prav posrečeno izdolbena. V okoliški vasi pa sem trčil na snežno likovno umetnost izpod rok šolske mladine: voz s parom vpreženih konj in voznikom je za mlade roke pravi pravcati umotvor, ki priča, koliko darov tiči v narodu. Prav sedaj ima šola priliko za rokotvorni pouk v prirodi, ki zamore vzgojno zelo uspešno učinkovati. Na delo, ko je gradbena snov brezplačna!

Cankarjevo »Pohujšanje« pri Sokolu I. V nedeljo 15. t. m. je oder Sokola Maribor I igral dvakrat Cankarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Ta farsa je še danes živa in resnična slika naše zemlje, morda še bolj resnična ko prej. Cankar je podal naše ljudi, hlapce, sužnje in tlačane, ki so vsi prežeti s hinavščino in gnilobo, navidez pa so solidni pobožnjaki, borci itd. Dramatski odsek je farso zelo dobro naštudiral. Zamisel inscenacije (Zl. Zej) in režije (D. Bajt) je bila izpeljana za diletante zelo dobro. Najbolj sta prepričala župan (Bajt) in Jacinta (Sancinova), zelo dober je bil zlodej (Zej), potem dacar (Gorjup), Peter Kobar (Kuntner), Šviligoj (Cerkvenič); sploh pa so vsi rešili svoje uloge dobro. Županja je motila v našemljenosti. Maske so bile posrečene pri moških, dočim so pri ženskah bile pogrešene. Obisk pri obeh predstavah je bil srednji. Odobravati moramo, da je Sokol I opustil pri tej predstavi družabni večer. Tudi v bodoče je želeti, da pri igrah z umetniško vrednostjo izostane ples, kar se je v zadnjem času premalo upoštevalo! Dramatskemu odseku še to: Predstava je pokazala, da je v društvu mnogo talentov. Pod dobrim vodstvom bi se dali vzgojiti izvrstni diletanti. Morda bo zrasla v našem petem okraju v sokolski kadetnici diletantska družina, kot je za Ljubljano Šentjakobški oder svobode. To želimo Sokolu I.

Sokol Maribor II. na Pobrežju bo v kratkem priredil gledališko predstavo »Legionarji«, dramo v 4 dejanjih iz Napoleonove dobe. Režira br. Ciril Bizjak, kar jamči za popoln uspeh in se na to cenjeno občinstvo že vnaprej opozarja.

Iz »Nanosa«. Društvo ima v nedeljo 22. t. m. ob 9.30, v mali dvorani Narodnega doma svoj prvi občni zbor. Ker je ta občni zbor velikega pomena za vso primorsko emigracijo v Mariboru, opozarjamo že sedaj nanj.

Podružnica Lovskega društva in Strelske družine v Slovenski Bistrici priredi v soboto 21. tm. ob 20.30 v prostorih Okrajne hranilnice lovsko in strelsko veselico. Vsi prijatelji tega sporta vabljeni!

Sobno streljanje. Prvo letošnje sobno streljanje mariborske podružnice Slovenskega lovskega društva bo jutri ob 20. uri na kegljišču gostilne g. Senica v Tattenbachovi ulici. Prvovrstne puške in naboji bodo na strelišču na razpolago. Vabljeni vsi člani in prijatelji strelskega sporta!

Srebrni kovanci po 50 dinarjev pridejo že v bližnjih dneh v promet. Prva izdelana partija kovancev je že izročena Narodni banki. Novih srebrnikov bodo zaenkrat nakovali 11 milijonov v vrednosti 550 milijonov dinarjev.

Izključeni dijaki in zahteve staršev. Ob letošnjem semestru je bilo zaradi slabih uspehov izključenih iz srednjih šol večje število dijakov. Preteklo soboto so zborovali v Zagrebu prizadeti starši in po daljši debati sklenili poslati prosvetnemu ministru tole brzojavko: »Starši srednješolcev opozarjajo gospoda prosvetnega ministra na nepravilno in socialno škodljivo izključitev dijakov iz šol ob zaključku prvega semestra. Prosijo, da se glede na današnje izredno hude razmere zadevna odredba takoj razveljavi, da bodo naši otroci lahko šolanje nadaljevali.«

Mednarodna železniška konferenca na Bledu. Te dni bo na Bledu mednarodna železniška konferenca, ki se je bodo udeležile poleg Jugoslavije tudi Nemčija, Češkoslovaška, Avstrija, Švica, Madžarska in Italija.

Občni zbor Pogrebnega društva v Krčevini. V nedeljo 15. t. m. je bil redni letni občni zbor Pogrebnega društva v Krčevini. Udeležili so se ga zastopniki Pogrebnega društva Pobrežje, Radvanje in Limbuš ter zastopnik mariborskega Pogrebnega zavoda. Iz poročila predsednika g. Ivana Cerinška je bilo posneti, da društvo vsestransko dobro deluje in napreduje, tako v gospodarskem kakor tudi v socialnem oziru. Kako velika je bila potreba teh društev, ki so samo humanitarnega značaja, v mariborski okolici, smo slišali iz njegovega poročila, kajti člani društva so po večini samo nižji sloji in delavci, ki si na ta način s svojimi majhnimi prispevki prištedijo za dostojen pogreb. Slišali pa smo tudi, da se podeli vsako leto primeren znesek za božičnico ubogih otrok krčevinske šole. Po poročilu funkcionarjev društva so bile volitve, pri katerih je bil z nad dvetretinsko večino glasov izvoljen za predsednika zopet ustanovitelj društva g. Ivan Cerinšek, ugledni posestnik iz Krčevine, ki že deveto leto z veščo in neumorno roko vodi društvo in je po večini njegova zasluga, da si je kupilo v Krčevini lastno hišo. Za blagajnika je bil izvoljen g. Josip Bauman, za tajnika pa Leopold Ortan. Oba sta marljiva in vestna društvena delavca.

Sejem kož bo 23. t. m. v prostorih velesejma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in tuji interesenti. Kože vseh vrst divjačine sprejema »Divja koža«, Ljubljana, velesejem, do 21. t. m.

Izletniški vlak na Dunaj. »Putnik« v Zagrebu priredi izlet s posebnim vlakom na Dunaj v času od 28. januarja do 2. februarja t. l. Vlak bo odšel iz Maribora 29. januarja okoli 2. uri ponoči in bo prispel na Dunaj okoli 8. ure zjutraj. Z Dunaja se bo vračal 2. februarja ob 8. uri zjutraj s popoldanskim postankom na Semeringu ter bo prispel v Maribor okoli 2. ure zjutraj. Za izlet je potreben redni potni list. Prospekti, informacije in prijave najkasneje do 23. tm. tudi pri »Putniku«, Maribor in Celje.

Torek Torek
! SVENGALI !
Velika kavarna

Poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal tlakomer pri 12.8 stopinjah 738, reduciran na ničlo pa 729.2; toplomer je kazal ob 7. uri 3.4 stopinje pod ničlo; vlaga 94; snega je padlo včeraj 3 centimetre.

Še bo snežilo, tako vsaj tolažijo naše smučarje vremenski preroki. Vreme bo še nadalje oblačno in nestanovitno. Včeraj je skoro po vsej Sloveniji snežilo, na jugu naše države pa je deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 10, v Skoplju 4, v Ljubljani — 1.4, v Mariboru — 1.6 stopinj.

Grajski kino: Nepretirano najboljša in najveselejša zvočna opereta »Zvezde z neba«. V glavnih vlogah so šarmantni Gustav Fröhlich, ljubka Liane Haid in pa kralj vseh komikov Szöke Szakall. Ta res krasni in zabavni film je imel povsod največji uspeh, film se nikakor ni mogel prehvaliti, naval na blagajne pa je bil ogromen in si iz teh razlogov dovoljujemo nasvetovati, da si preskrbite vstopnice. Pripravlja se: Scampolo s Paulom Hörbigerjem in Dolly Haas.

Union kino. Samo kratek čas, in obenem zadnjič v Mariboru največje filmsko delo »Ben Hur«. Prihodnji spored veleopereta »Noč v raju« s šarmantno in temperamentno Anny Ondra, Hermann Thimig, Ralph A. Roberts, Erna Morena in Greto Natzler. Nedvomno najboljša veseloigra zadnjih mesecev.

Dve žrtvi. Včeraj popoldne so pripeljali v mariborsko bolnišnico dva ponesrečenca, ki sta žrtvi poledenele ceste. V Morju pri Framu je padel 65-letni posestnik Matija Blažič in si zlomil levo nogo pod kolenom, v Taborski ulici v Mariboru pa je padel 51letni natakar Ant. Gregoretič in si poškodoval levo nogo.

Leon Kosmač, policijski nadzornik v pokoju prosi vse prijatelje in znance, da mu oprostijo, če na ulici prezre pozdrav, ker radi oslabelih oči na 10 korakov ne pozna več osebe.

»Franz Josefova« grenčica da povsem izvrsten občutek in jasno glavo.

Narodno gledališče

Repertoar.

Torek, 17. januarja ob 20. uri »Nevihta«. Red C.
Sreda, 18. januarja: Zaprto.
Četrtek, 19. januarja ob 20. uri: »Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«. **Prvič v sezoni.**
Petek, 20. januarja: Zaprto.
Sobota, 21. januarja ob 20. uri: »Celjski grofje«. Delavska predstava. Znižane cene.

Iz gledališča. V četrtek, 19. t. m. bo letošnja prva uprizoritev Langerjeve zabavne komedije **»Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«.** Ta komedija priznanega češkega pisatelja se godi na dnu velemesta ter obravnava na duhovit način »spreobrnitev« svedrovca Ferdinanda Pištore, ki je po naključju postal junak. Režira J. Kovič, ki igra tudi glavno ulogo. V ostalih ulogah nastopijo Kraljeva, Zakrajškova, Savinova, Starčeva, Založnikova, P. Kovič, Medven, Furijan, Rasberger, Grom, Harastovič, Tovornik, Gorinšek. Delavska predstava bo v soboto, 21. t. m. Uprizori se najprivlačnejše letošnja drama, Kreftovi **»Celjski grofje«.** Veljajo znižane cene. Kalmanova priljubljena opereta **»Grofica Marica«,** ki jo povsod vedno znova uprizarjajo, se uprizori po dolgem presledku v kratkem. Režira K. Bachmann kot gost; grofa Tasila poje Sancin. Tudi ostala zasedba je deloma nova.

Bolne žene dosežejo z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice** neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar često učinkuje izvanredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje **»Franz Josefove« vode** ugotovili z lastnimi preiskavanji. — **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Obup nad življenjem. Sinoči okrog 19. ure se je obesil v svojem stanovanju na Aleksandrovi cesti v Studencih 27letni železničar Viktor Vidmar. Ko so domači prišli v sobo je bil že mrtev in je bila vsaka pomoč zaman. Vidmar je bil zadnje čase zelo potrt in si je očividno vzel življenje v hipni duševni zmedenosti. Kaj pa je mladega moža pognalo v tako tragično smrt, ni znano. Truplo so po ogledu prepeljali na pokopališče v Studencih.

Krvava posledica vesele žganjekuhe. Pri nekem posestniku v Košakih so sinoči kuhali žganje. Kakor že po navadi, se ob taki priliki zbero domačini in sosedje okrog vrelega kotla, iz katerega se cedi žganje, ki ga navžoči pridno »cukajo«. Pri tem zbijajo različne šale, ki se često spremene v resnico, ko jih omami duh alkohola. Tako se je zgodilo tudi pri posestniku R. v Košakih. Neki Friderik je v prepiru odgriznil svojemu stricu Tonetu kazalec leve roke. Stric je moral iskati pomoči v tukajšnji bolnišnici. Kakor sam izpove, mu je nečak tako spretno odgriznil kazalec, da tega v prvem trenutku sploh ni čutil.

Strašen zločin so odkrili te dni blizu Murskega Središča, kjer je Mura naplavila truplo okrog 30 let starega moškega. Truplo je imelo 21 zabodljajev. Na sebi je imelo kmečko obleko, ki pa ni bila prebodena, kar priča, da so morilci svojo žrtev najprej umorili potem pa oblekli in vrgli v Muro. Pri nesrečnežu so našli v žepu samo žepni robec in vžigalnik, na katerem je bilo napisano na eni strani: Štefan Kühar, na drugi pa: Mariška, Melinci. Orožniki preiskujejo sedaj strašen zločin in je upati, da bodo morilce kmalu izsledili.

Ukraden plašč. Dijaku Hubertu Pupisu je bil ukraden plašč ob priliki zadnjega koncerta v Unionu, ko je tam opravljal kot skavt rediteljsko službo. Plašč je bil vreden okrog 1200 Din in ne 500 Din, kakor je bilo navedeno v policijski prijavi.

Drobna policijska kronika. Policijska kronika pretekle noči je hvalevredno suha. V policijske zapore je romal neki razgrajač Karl W., neka Marta in neki Henrik F., ki je osumljen tatvine. Zabeleženih imajo nadalje nekaj prijav radi malenkostnih policijskih prestopkov. Neki Anton in Marija sta bila prijavljena, ker sta pijana razgrajala po ulicah. Josip M. zaradi pretepa, neka Zorica L. pa, ker je ukradla svoji znanki zlat poročni prstan.

Razvalina zakonskega življenja

TRAGIČNA USODA SPLAVARJA IN NJEGOVE NEZVESTE ŽENE. — ZAKONSKI TRIKOT. — USODNO PISMO. — ŠEST USODNIH STRELOV.

Poročali smo že na kratko o strašni rodbinski tragediji, ki se je pripetila pretekli petek popoldne na Boču pri Selnici ob Dravi. Naknadno pa smo izvedeli še podrobnosti žaloigre, ki je pretresla vso sosesko in vzbudila splošno in globoko sočuvstvovanje pri vseh, ki so poznali splavarja Toneta Seršena in njegovo ženo Terezijo.

Delavni, pridni in pošteni so po navadi naši splavarji iz Dravske doline, ki spravljajo pohorski les po deroči Dravi tja daleč na jug. Tak je bil tudi Tone Seršen še kot mladenič, in tak je ostal do svoje usodne smrti. Pred devetimi leti se je zagledal v brhko 17letno Kolmanovo Terezijo z Boča pri Selnici ob Dravi. Vzljubil jo je z vsem srcem in leto dni pozneje sta stopila vsa srečna pred oltar. Po poroki se je Tone preselil k staršem svoje žene in oba sta pridno pomagala doma pri delu. Tone je poleg tega v sezonskem času še splavaril in sta tako prištedila v osmih letih okrog 50.000 Din, ki sta jih naložila v hranilnici. Terezija, ki je bila 13 let mlajša od svojega moža, je bila bolj vesele narave. Tudi mož je bil vedno dobre volje, in tako sta na njeno željo posečala razne prireditve in zabave, kjer se je mlada žena kaj rada zavrtela. Nikdar pa ni šla sama. Tone jo je spremljal vsepovsod. Vedno sta se dobro razumela in nikoli se nista sporekla.

Predlansko zimo se je pa na neki veselici seznanila Terezija s Sernčevim hlapcem Matevžem Šprahom iz Selnice. Ker je bil fant mlad in poln življenja, je bil mladi Seršenovi ženi zelo povšeči. Pod uplivom žene je tudi Tone sklenil z Matevžem prijateljstvo. Tako so vsi trije stalno skupno posečali zabave in bili vsepovsod dobre volje. Iz golega prijateljstva pa se je izcimila ljubezen med Seršenovo ženo in hlapcem Matevžem. Svoja čuvstva sta znala oba dobro skrivati pred Tonetom, ki ni ničesar slutil in ničesar opazil. V Terezijinem srcu pa je pognala ljubezen tako močne korenine, da je sklenila zapustiti svojega moža in pobegniti z Matevžem. Na skrivnih sestankih sta izdelala točen načrt in pripravila vse za pobeg.

Nezvesti Seršenovi ženi in njenemu ljubimcu Matevžu pa sreča ni bila mila. Tone je našel pred dnevi pismo, ki ga je pisala njegova žena Matevžu. Iz njega je zvedel vse, o čemer se mu niti sanjalo ni. V pismu, ki je bilo usodno za vse tri, je Terezija izrazila vsa svoja čuvstva do Matevža in ga prosila, naj jo reši, naj izvrši načrt in pobegne z njo. V Tonetovo srce se je zajedel črv strupene ljubosumnosti. Sklenil je prekrižati račune svoji nezvesti ženi in svojemu nevrednemu prijatelju Matevžu. Njegov sklep je bil strašen.

V četrtek se je podal v Maribor in kupil samokres na šest nabojev. Vrnil se je še dopoldne in se spotjo oglasil pri Sernčevih v Selnici, kjer je Matevž služil za hlapca. Povprašal je po njem, ko pa je zvedel, da ga ni doma, je naročil Sernčevi gospodinji, naj mu sporoči, da je on kriv njegove smrti in smrti njegove žene. Gospodinja Seršenovih besed ni razumela in mislila je, da se šali.

Od Sernčevih se je podal Seršen domov k ženi. Bil je popolnoma miren in ni kazal nobenega znaka razburjenosti. Drugi dan je odšel po obedu Seršen od doma. Kmalu za njim je odšla tudi njegova žena k sosedi Gradišnikovi. Ko je posedela tam kake pol ure, je potrkal na okno njen mož Tone in jo mirno pozval, naj gre z njim domov. Žena se je odzvala pozivu in mu sledila. Tone je bil redkobeseden in je jedva odgovarjal na njena vprašanja. Ko sta dospela na samoten kraj na strmem pobočju, je mož brez besed izvlekel samokres in oddal na ženo tri strele. Od strahu se je obstreljena žena zgrudila na tla in ga s sklenjenimi rokami prosila: »Tone, pomagaj mi...!« Mož pa je ponovno nameril in sprožil, rekoč: »Takoj ti bom pomagal!« Nevarno obstreljena se je žena zvalila v globok jarek. Ko je videl, kako se žena kotali v jarek, je nameril samokres še na svoja prsa in sprožil. Ker se ni zadel smrtno, si je pognal kroglo še v glavo in se v divjem kriku pognal za svojo žrtvijo. Tam je obležal nezavesten poleg žene, ki je v smrtnem strahu preživljala grozne trenutke. Okrog 16. ure so ju našli ljudje. Ženo, ki je bila pri zavesti, je prepeljal neki osebni avto v bolnišnico, dočim so spravili tja smrtno ranjenega Seršena mariborski reševalci. Preteklo soboto zvečer je Seršen podlegel smrtnim ranam. Stanje njegove žene pa je zelo resno in imajo zdravniki malo upanja, da bo ostala živa.

„Crna glava" - „extrablond" je produkt tridesetletnih izkušenj. To sredstvo vrne potemnelim lasem zaželjeno svetlo nijanso, dodatek »Haarglanz« pa konservira in krepi nežne, svetle lase in jim da istočasno prekrasni zlati sijaj. Vsem ljubiteljem naše staroznane kisikove pošiljatve priporočamo uporabo sredstva »Črna glava« — »extrablond« z dodatkom sredstva »Haarglanz« in očal proti peni. Pazite na zelenobeli omot! 10

Sokolstvo

Prvi odgovor mariborske sokolske župe na pastirski list

Pastirski list, ki je bil prečitan v cerkvah v nedeljo 8. t. m., očita Sokolstvu predvsem, da je brezversko in celo protiversko in da ustanovnik Tyrš ni priznaval krščanske vere in Boga. Na ta očitek odgovarjamo:

Tyrš je dokazal z življenjem in spisi, da je bil visoko moralen človek. Najvišje krščanske čednosti so obenem glavna načela Sokolstva. V vseh Tyrševih spisih ne najdemo tega, kar trdijo jugoslovanski škofje. Kot praktičen človek prosvetnega poklica se seveda ni mogel baviti z razpravami o verskih vprašanjih. To je naloga teologov. On je hotel ustvariti svojemu narodu organizacijo, ki ga bo usposobila za napredek na vseh področjih dela in ga povzdignila iz podrejenega položaja med narodi. Ta cilj je bil velik in plemenit in njemu je posvetil Tyrš svoje delo. — Trditev, da je bil Tyrš brezverec in proti veri, je neresnična. — Neresnična je tudi trditev, da bi Tyrševo Sokolstvo odklanjalo Boga. **Sokolstvo spoštuje po Tyrševem načelu versko prepričanje in čuvstvovanje, ker smatra vero za najsvetejši del notranjega življenja človeka.**

Duhovništvo je desetletja in desetletja z navdušenjem in požrtvovalno podpiralo sokolsko organizacijo in delo. Sokolstvo je imelo med svojimi navdušenimi podporniki ljudi, kakršen je bil škof Strossmayer in Sokolstvo se od onih dob v ničemer ni izpremenilo, kar itak trdi tudi pastirski list. Še l. 1906, ko se je osnovalo pri nas Orlovstvo, je veliki slovenski katolik dr. Jan. Ev. Krek pisal: **»Nespametno je izbirati telovadnim društvom nova imena in nove kroje. Bodimo Sokoli! Pravila in kroj in vse sokolsko! Čemu konkurenca? Idejo sokolsko, kakršna je vzrastla med Slovenci, sprejemamo célo, kakršna je!«**

Sokolstvo je obče narodna organizacija, namenjena vsemu narodu brez ozira na vero. Sokolstvo ima v svojih vrstah pripadnike vseh naših priznanih ver. Naravno je, da se drži načela strpnosti. — Sokolstvo ne daje povoda za izpade, kakršnega so si dovolili naši škofje v pastirskem listu. Napadi pastirskega lista so neutemeljeni in krivični. — Pastirski list navaja poedine konkretne primere, **ki pa ne drže.** Ako je resnica, da je v nekem listu »Novi rod« v Novem Sadu l. 1920. nekdo napisal besede o neskladnosti med Sokolstvom in katoličanstvom, moramo izjaviti, da Sokolstvo za tak članek ne more odgovarjati. Odgovarja naj pisec ali urednik tistega nesokolskega lista! Prav tako bi lahko rekli mi, da naj odgovarja za nepravilne trditve kakoršnegakoli katoliškega vernika, ki so v nasprotju z naukom, katoliška cerkev sama. To bi bilo nesmiselno, kakor je trditev pastirskega lista v gornjem primeru nelogična. — Sigurno je, da bo Sokolstvo vse poedine navedene primere še strogo preiskalo. Ako se je kdo pregrešil, ga bo Sokolstvo pozvalo na odgovor. Izjavljamo pa, da škofje niso bili upravičeni pavšalno napasti Sokolstva na tako grd način niti v primeru, če bi se v pastirskem listu navedeni primeri res bili zgodili tako, kakor jih pastirski list popisuje.

Pastirski list pravi, da je največja skrb bivšega Jugosokola »razcerkvenjenje misli in čuvstev«, da stremi Sokolstvo za tem, da misli in čuvstva ljudi odtrga od cerkve, da izruje iz duš in src vernikov ljubezen in pokorščino do cerkve. — Sokol deluje v nekaterih krajih na teritoriju naše župe že več kot 25 let. Po ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije pa deluje skoraj v vsaki fari. **Delovanje Sokola je javno in odkrito.** Zato lahko kličemo vse naše članstvo, vso našo sokolsko deco kot priče za to, da je gori navedena težka obdolžitev izmišljena in od začetka do konca neresnična.

Nikdo od strani predstaviteljev Sokola ni izustil sličnih besed, nikdar se ni komu branilo zadostiti svojim verskim potrebam. Pastirski list niti z eno besedo ne navaja konkretnega primera.

Če tedaj nismo niti z besedo niti z dejanjem skušali uplivati na naše članstvo od škofov navedeni smeri, je ta del pastirskega lista — škofa nevredna neresnica. Zdravo! — Uprava Sokolske župe Maribor.

Župni tehnični odbor

je na seji 11. t. m. sprejel naslednje sklepe: 1. Prednjaški tečaj za čete in društva bo v Ptuju od 13.—26. februarja. 2. Smuškega tečaja letos ne bo, ker je že kasno, prej so ga pa onemogočile slabe snežne razmere. Posvetila se pa bo vsa pažnja propagandi smučarstva in organizaciji smučarskih odsekov. 3. Župne smuške tekme bodo 12. februarja na Glažuti, in sicer v smuku in slalomu. Tekmovalci se javijo na startu — čas bo naknadno javljen. 4. Tekem v skokih in tekih na daljavo župa ne bo priredila. — Tekmovalci iz posameznih društev so vabljeni, da se udeleže istih tekem v prireditvi Sok. društva Maribor - matica.

Usodne številke in ljudska praznovernost

Številki 7 in 13 v praznoverju starih in modernih narodov.

Vsak človek si navadno izbere že v zgodnjih letih svojo srečno oziroma nesrečno številko, dobre in slabe dneve, naklonjene in usodne barve itd. Teh izrodkov svoje praznovernosti se drže ljudje žilavo kot klop in napeto pazijo, da ne napravijo kake napake, ki bi se jim mogla nevarno in krvavo maščevati.

Usodna številka »7«. Številka 7 je bila leni številka, na katero je stavila večina igralcev v Monte Carlu in ostalih svetovno znanih igralnicah. Zakaj? Francoski zunanji minister Briand je umrl 7. marca, drugi francoski minister Maginot 7. januarja, predsednik francoske republike Doumer je bil umorjen 7. maja, podmornica »Promethee« se je potopila 7. junija, morilec Doumerja Gorgulov je bil giljotiran 14. septembra (to je vendar dvakrat 7!). Srečno ali nesrečno število 7 je vsekakor mistično število, ki mu mnogi pripisujejo moč, da odločilno vodi našo usodo.

V raznih dobah je imela sedmica vedno neki tajnostni pomen in je v ljudski veri vedno igrala svojo posebno vlogo.

Dokler Herschel ni odkril planeta Urana, je ves svet verjel, da je v našem sestavu le 7 nebesnih teles in sicer solnce mesec, Merkur, Venera, Mars, Jupiter in Saturn, katerih pomen v astrologiji pač vsak pozna. Že stari narodi so oboževali teh 7 bogov-svetov in so zato tudi napravili teden sedmih dni, v katerem je bil vsak dan posvečen enemu teh bogov in je nosil njegovo ime. Tak teden sedmih dni smo podedovali od starih narodov tudi mi, latinski narodi imajo pa še celo sedaj posamezne dneve imenovane po omenjenih svetih. Tako se še dandanes francoski ponedeljek imenuje »lundi« po bogu Lunae (mesecu), torek se imenuje Mardi po bogu Marsu, sreda je Mercredi po bogu Merkurju itd.

Sedmica je bila zelo važno število tudi pri Egipčanih, ki so prevzeli sedemdnevni teden od starih narodov. Egipčani so bili prepričani, da je v začetku njihove zgodovine vladala v Egiptu dinastija bogov in da je bilo teh božanskih dinastij 7. Pri pokopavanju svojih mrtvecev so Egipčani uporabljali 7 aromatičnih tekočin itd.

Pri Izraelcih število 7 ni bilo važno le za vero, temveč tudi v navadnem vsakdanjem življenju. Bog je ustvaril svet v 7 dneh, a sedmi dan je bil praznik, dan počitka. Kadar so Židje pri svojih slovesnostih žrtvovali Bogu, so zaklali po 7 ali dvakrat po 7 ovnov. Jakob je služil 7 let, da je dobil Rahelo za ženo. Faraon je sanjal 7 sanj s 7 suhimi in 7 debelimi kravami. Svečanosti Pashe so trajale 7 dni, v socialni zgodovini Izraelcev pa je bilo 7 leto, zlasti pa 49 (to je 7 krat 7!), vedno zelo važno, ker so se v takih letih vedno dogajale mirne socialne revolucije.

Tudi Grki so število 7 močno spoštovali in visoko cenili. Jazon in Medeja sta imela 7 sinov in 7 hčera. V tebanski vojni se je borilo 7 herojev. Agamemnon je ponudil razjarjenemu Ahilu 7 trinožnikov, 7 lepih žen in 7 mest. Sedem mest se je borilo za čast, da bi bila rojstno mesto Homerjevo. Sedem svetovnih čudežev je bilo. V Grčiji je bilo 7 modrijanov. Pitagorejska lira je imela 7 strun in pitagorejci so poznali 7 muzikalnih not. Grki in Rimljani so priznavali 7 umetnosti: gramatiko, dialektiko, retoriko, aritmetiko, geometrijo, astronomijo in muziko. Veliki Ciceron je izjavil, da je »število 7 temelj vseh stvari«.

Pa tudi krščanski svet se ni mogel izogniti številki 7: Apokalipsa je zapečatena s 7 pečati, nadangelov je 7, smrtnih grehov tudi 7, prav toliko tudi čednosti, itd.

Dočim je sedmica usodonosna, je v ljudskih očeh **številka »13« glasnica nesreče.** Sedmici dela trinajstica močno konkurenco. Katera gospodinja si le upa posaditi za svojo mizo in pogostiti 13 oseb? Pripoveduje se, da je v preteklem letu povabil waleški princ nekaj svojih intimnih prijateljev na večerjo v neko bogato londonsko restavracijo. Povabljenih je bilo 14 oseb, toda v zadnjem trenutku je štirinajsti povabljenec svoj prihod odpovedal. Bistroumni princ se je zelo spretno izognil neprijetni številki 13 s tem, da je v neki trgovini lutk in igrač naglo kupil največjo lutko, predstavljajočo angleškega vojaka, in jo posadil za mizo na stol odsotnega gosta. Natakarji so stregli lutki prav tako, kakor vsem ostalim živim gostom. S tem je bila situacija rešena...

V nekaterih državah in deželah ni mogoče najti hiše s številko 13, v mnogih nemških hotelih pa nimajo sobe s to nesrečno številko. V Italiji sledi hiši s številko 13 navadno hiša št. 12a ali 12 in pol in takoj nato št. 14. V Ameriki je trinajsto nadstropje v velikih palačah in nebotičnikih navadno popolnoma prazno, pa bodisi, da so v njem poslovni lokali ali pa zasebna stanovanja. In to celo v neposredni bližini borze, kjer se vsaka soba plačuje z zlatom.

V Londonu so tudi vse hiše, na katere je v vrstnem redu odpadla številka 13, nosile nad vhodnimi vrati številko 12a. Nekega dne je občina sklenila premagati vse predsodke in je zapovedala, da morajo vse hiše, ki pridejo po vrsti v poštev, nositi številko 13 in nobene druge. In kaj se je zgodilo? Vse hiše, ki so dobile številko 13, so takoj padle v ceni in celo niso mogle več najti ne kupcev ne najemnikov. Nastale so mnogoštevilne pritožbe, tožbe in velike borbe v občinskem odboru, nakar so hiše zopet spremenile svoje tablice in pojavile so se zopet številke 12a, 25a (namesto 26), pa celo 38a (namesto trikrat 13, torej 39) i. t. d....

(Konec jutri.)

Radislav Rudan

Rod na razpotju

(Povest)

»Saj sem vedel,« je šepetal ves vdan, »da me Ti ne boš zapustila. Vedel sem, da mi boš stala ob strani in me branila. Vse kar so mi govorili je bila laž, ki jim jo je bil hudobec našepetal. Zdaj vem: takega stroja ni, ker ga biti ne more, ker ga biti ne sme. In tudi če bi bil, mojega dela ne bi smel zamenjati. Stoletja smo živeli od kamnoloma; moj praded, moj ded, moj oče in jaz, vsi smo tolkli kamenje in še ga bomo tolkli, jaz, moj sin, moj vnuk in pravnuk. Hvala ti tedaj, neskončna hvala!«

Veder in potolažen se je dvignil, pokrižal se in odšel proti domu. Na trati pred studencem je srečal sina in se mu tiho, skoraj zadovoljno nasmehnil.

France ga je pogledal in jedka bol mu je napolnila srce. Očetov smeh ga je bolj zabolel kakor bi ga bile njegove solze.

Starec pa ni videl sinove bolečine, kajti tako trden je bil v svojem zaupanju in v neomajni veri, da je stopil bliže in svetlo in jasno dejal:

»V ponedeljek bova pričela, France! Zdrav si in trden; greh bi bilo postopati in posedati brez dela.«

France je odprl usta in se začudeno zastrmel v očeta. Kakor iz sebe je vprašal:

»Kaj bova pričela, oče?«

»Kaj?« se je začudil Caharija. »Menda veš: tolkla bova.«

»Kamenje?« se je še bolj začudil France.

»Zemlje ne bova!« je dejal starec.

Tedaj se je France nasmehnil, a njegov smeh ni bil veder in vesel, bil je težek in bolan.

»Čemu? Komu?« je vprašal.

Starec ga je pogledal s sovražnim pogledom, ko da bi ga hotel z očmi prebosti. Potem je vzel pipo iz ust, zamahnil z desnico mimo glave in dejal:

»Vero si izgubil, na Boga si pozabil, zato si slep. Jaz pa vidim in verujem, zato vem, da je bilo vse samo skušanje hudobnega duha in njegovih pomočnikov. Marija me ne bo zapustila.«

»Oče!« je zaprosil sin.

»Nisem ti oče, če ne veruješ,« se je razburil Caharija. Gnev, ki se mu je bil nabiral v duši od tistega trenutka, ko je bil zapustil Mozarjevo pisarno, je dosegel robove in prekipel v povodenj, ki se je usula na sina.

»Shajal sem brez tebe,« je zakričal, »ko te ni bilo, shajal bom tudi poslej, ko te ne bo. Pojdi kamor te srce vleče! Le pojdi! Bog te bo kaznoval — preklet boš, prah boš grizel in pri živem telesu boš trohnel. Nisi več moj sin. Ne poznam te! Nočem te poznati!«

»Oče!» je znova zaprosil France, a starec, je nadaljeval:

»Hudobec vas je zapredel v svoje mreže, vse vas je zapredel. Antikrista vam je pokazal in zlato tele vam je postavil na altar. Preslepil vas je, da mislite da ni Boga in da ni kazni. Slepi in gluhi ste, zato vam bo tisočkrat gorje. Gore se bodo podirale na vas, kri bo tekla iz kamenja, ogenj bo švigal iz zemlje in živi boste pogubljeni.«

»Oče!« je v tretje zaprosil sin, a glas mu ni bil več plah in neodločen; trdo je stopil pred starca in mu je dejal:

»Ne preklinjajte, oče!«

Tedaj je pritekla iz bajte Marička; oči je imela objokane in vsa je trepetala. Ko je zagledala očeta in brata, je stopila med njiju in zakričala, da sta se prestrašila in razšla. Žalostna se je obrnila k starcu in dejala:

»Zakaj ga podite od hiše? Kaj vam je storil?«

»Vero je izgubil!« je zakričal Caharija.

»Toda pameti nisem!« je dejal France.

»Molči!« je ukazala Marička. »Ni prav, da očetu odgovarjaš!«

»Zakaj me preklinja? Zakaj me podi od hiše? Kaj sem mu storil?« se je buril France.

»Z Antikristom držiš!« je kričal Caharija. »Dušo si mu zapisal in še telo bi ti bil vzel, da te nismo rešili. Za njim si šel, mene, sestro in dom si zapustil, zdaj pa je prišel sam za teboj, stroj je pripeljal in v kamnolom bi ga rad postavil, zaslužek bi mi rad odjedel, a mi ga ne bo! Skale se bodo zrušile nanj, peklenski ogenj ga bo požrl, jaz pa bom ostal, ostal bo moj dom in ostalo bo moje delo. O, ne boste me premamili in ne boste me preslepili! Ne bom se vdal, ker božja pravica je močnejša od Antikristove.«

Tako je kričal Caharija in je bil ves vzravnan, trden in ponosen, kakor hrast nad bajto in kakor sive skale nad mejo. In ko je v ponedeljek napočila prva zora, je vzel kladivo, odšel v kamnolom, sedel na enonogi stol, pokrižal se in pričel tolči kamenje...

Mojster kraljevskega instrumenta

Čehoslovak Červenka izdelovatelj harf.

Čehi so znani kot godbeniki po vsem svetu. Povsod jih najdemo in je zato umesten izrek: »Co Čech to muzikant«. Na Čehoslovaškem goje glasbo že od mladih nog in med njimi je mnogo talentov, ki jim je glasba kruh. In prav radi tega jih najdemo skoro v vsakem orkestru. Mnogim godbam dirigirajo češki kapelniki. V carski Rusiji so bili na pr. kapelniki vojaških godb sami Čehi. V današnji češkoslovaški republiki si ne moremo zamisliti niti v zakotni vasici najmanjše prireditve brez godbe. Z ozirom na tako veliko ljubezen do glasbe torej ni čuda, če je rodila Češkoslovaška toliko slovitih in znanih godbenikov in umetnikov. Naj omenimo samo imena violinistov Jana Kubelika in Kociana ter od mlajše generacije Vaša Příhodo, dirigenta Talicha, dalje imena nekaterih godbenih društev, kakor Češka filharmonija, Češki kvartet itd., in lahko si ustvarimo sliko o nivoju češkoslovaške glasbene umetnosti.

Češkoslovaška glasbena umetnost pa se jasno zrcali tudi v njihovih opernih gledališčih, v številnih simfoničnih orkestrih in v stoterih društvih, ki goje glasbo.

Za godbo so potrebni instrumenti. In tudi v tem pogledu zadovoljuje češkoslovaška industrija godbenike in umetnike. Na Češkoslovaškem je več velikih tovarn za klavirje, tvornic za najraznovrstnejša godala, od katerih je svetovno znana tvornica Červeny, ki razpošilja svoje produkte po vsem svetu, mnogo pa je tudi znanih mojstrov, ki izdelujejo violine. V Pragi živi tudi mojster kraljevskega instrumenta — harfe, ki ima v Evropi samo dva konkurenta. Alojzij Červenka je ime mojstru, ki ima na svojem hrbtu že sedem križev. Zanimivo je, kako si je mojster Červenka izbral poklic izdelovatelja harf, instrumenta, katerega mili zvoki so se razlegali po razkošnih dvorih kraljev in bogatinov po vsem svetu in v vseh vekih. Harfa je najobčutljivejše čudo tehnike glasbenih instrumentov.

Ko je Červenka dovršil učiteljišče leta 1874., je postal učitelj osnovne šole. Ker so ga premeščali iz kraja v kraj, se je odločil, opustiti svoj poklic in se je posvetil — orgljam. Izučil se je tudi za mizarja, obenem pa pridno študiral teorijo orgelj in dosegal uspeh za uspehom. Izpopolnil je marsikaj in iznašel razne pripomočke, ki jih je dal patentirati.

Ob neki priliki sta obiskala Červenko komponista Dvořak in dr. Strakaty ter mu obljubila, da mu bosta preskrbela službo v Pragi. Obljuba pa je bila izpolnjena, ko ga je spoznal upravnik praške opere Karl Kovařovic. Od tega trenutka datira tudi njegova kariera. Karel Kovařovic je Červenki primesel v popravilo svojo harfo, ki jo je dobil iz Londona, in je bila popolnoma razbita. Červenka je harfo popravil, obenem pa izdelal nov načrt. Njegov trud je bil kronan z uspehom. Izdelal je novo harfo, jo izpopolnil in poklonil ravnatelju Benevitzevega konservatorija. Červenki je šlo delo izpod rok in kmalu je odprl lastno delavnico. Seznanil se je tudi s tvorničarjem Červenim, ki ga je priporočil v Rusiji in je tako za njegovo ime izvedel ves svet. Takrat je izdelal na leto tri harfe in jih prodal po 600 do 800 florintov. Do danes je izdelal okrog 100 harf in je vse drago prodal.

Mojster Červenka ima v Evropi samo dva konkurenta: Erarda, ki se je preselil iz Londona v Pariz, in Marleya, ki živi v Londonu. Vkljub visoki starosti Červenka še danes sedi od zore do mraka v svoji delavnici in pridno dela. Edina njegova pomoč mu je bil sin, ki pa ga je pobrala smrt, ko je bil star 28 let. Ko bodo usahnile njegove »zlate roke«, kakor jih nazivajo razni svetovni umetniki, ni nikogar, komur bi mojster zapustil to, česar se je sam izučil.

Beli fakir v ledu.

Vsakomur je znano, da so se dali razni indijski fakirji ob raznih prilikah živi zakopati in so po daljšem ali krajšem času zopet »vstali od mrtvih«. Ta rekord pa je sedaj potolkel Argentinec Pedro Natiz, ki se je dal nedavno — zalediti. S silno voljo se je zazibal v nerazrušljiv sen, zdravniki so ga natančno preiskali, nato pa sta ga dva njegova pomočnika masirala z raznimi mažami in ga spustila v kovinsko krsto, napolnjeno z vodo. Krsto so nato porinili v posebno celico s temperaturo 5 stopinj pod ničlo. Natiz je ostal v krsti polnih 24 ur pod neprestanim nadzorstvom zdravnikov, ki so se menjavali vsakih nekaj ur. Po 24 urah je bila krsta potegnjena iz celice, odkrita in led raztopljen. Fakir je bil trd in negiben, kakor posušena polenovka. Šele po daljšem masiranju je polagoma oživel in pričel dihati. Sledila je topla kopelj, ki ga je popolnoma posvežila in poživila.

Knjižnica s 4,000.000 knjig.

Znamenita knjižnica britanskega muzeja v Londonu ima okrog 4,000.000 knjig v predalih, ki merijo skupaj 88 kilometrov. Kako ogromna knjižnica je to, si more človek le približno predstavljati, če ve, da je cel štab knjižničarjev pri sestavljanju knjižnega kataloga delal na prvi črki »A« polni dve leti in je delo končano doslej komaj na polovico. Na sestavljanju kataloga so knjižničarji pričeli delati pred 53 leti. Računa se, da bo obsegal katalog 165 debelih zvezkov.

»Električni dolar« svetovna valuta.

Američan dr. John Norton je predlagal, naj bi se namesto zlate valute na vsem svetu uvedla edinstvena valuta, namreč »električni« ali »Edisonov dolar«. Kilowatne ure so na vsem svetu enake tako po kvantiteti, kakor tudi po kvaliteti, prav tako pa so enaki tudi stroški proizvajanja toka. Na ta način bi bila dosežena skupna »električna valuta«, ki bi bila po Nortonovem mnenju neprimerno boljša in praktičnejša od sedanje zlate.

Mali oglasi

Razno

»PRIJATELJ GOSPODINJE« je patentirani štedilni obroč, katerega dobijo cenj. interesenti na dvodnevno poizkušnjo brezobvezno. Svoj naslov in čas obiska izvolite sporočiti zastopniku I. Bratošu, Maribor, Meljska 38. 132

JA, NE POZABI, da lahko najboljše prodaš dobre knjige, starinske reči, kakor nakit, zlatnino, srebrnino, obleko, pohištvo itd. in najcenejše kupiš v Grajski starinarni. Trg svobode 1 4000

SEDAJ KO PRIHAJA ZIMA, in vaših koles ne boste več rabili, nudi se vam prilika, da jih pustite temeljito osnažiti, emajlirati, poniklati, vse krogljične ležaje zbrusiti, tako da bodo do prihodnje spomladi zopet popravljena, kakor nova. Shramba koles in motorjev čez zimo. Hitra postrežba. Zajamčeno in solidno delo. Brezkonkurenčne cene. Priporoča se mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor Tattenbachova ul. 14. Zadostuje dopisnica, da pridemo na dom po kolo! 3889

PUSTNI KROFI najfinejši, dnevno sveži, samo 1.— Din komad. Pekarna Čebokli, Glavni trg. 42

DRSALKE BRUSI in ponikla dobro mehanična delavnica Justin Gustinčič. Tattenbachova ulica 14. 21

Kupim

KUPIM HRANILNO KNJIŽICO mestne hranilnice ali Posojilnice. Ponudbe pod »Takoj« na upravo »Večernika«. 192

PROTI OGNJU VARNO Wertheim-blagajno kupimo. Ponudbe pod »Kassa« na upravo lista. 181

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO v vili oddam s 1. februarjem mirni stranki brez ali z enim otrokom. Frankopanova ulica 61, I. 117

Sobo išče

IŠČEM malo opremljeno sobo s prostim vhodom. Ponudbe pod »Sivilja« na upravo »Večernika«. 168

Sobo odda

DVE LEPI PRAZNI SOBI, pripravni tudi za odvetniško pisarno, s posebnim vhodom, oddam takoj. Vprašati: Fokter, Aleksandrova c 6/II. 146

OPREMLJENO SOBO s prostim vhodom oddam takoj. Kejžerjeva ulica 9, vrata 12 (Melje). 182

Prodam

NA PRODAJ omara za obleko in perilo, preproga in železen umivalnik belo lakiran, vse v zelo dobrem stanju. Vprašati v Dr. Karl Verstovškovi ulici št. 6, II. nadstr. vrata 19 193

ZNAMKE, velika zbirka, na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 191

Pouk

POMAGAJTE BREZPOSELNIM! Uspešne instrukcije daje siromašen brezposeln učitelj. Cenjene ponudbe na upravo pod »Din 8.—«. 190

NEMŠČINA brez učenja posameznih besed, konverzacija, začetni pouk, trgovska korespondenca. Hiter, siguren uspeh. Poskusna lekcija Din 10.—. Naslov v upravi. 4321

Podpisani sporočam, da bom proti vsakomur, ki razširja o meni neresnične vesti sodno postopal. Istočasno sporočam, da sem s svojo ženo pred sodno ločitvijo.

194 Rudi Wombek

Dve veliki Lutzovi peči

uporabni za pisarne, dvorane ali bančne prostore

ceneno na prodaj

Interesenti naj se zglasijo v upravi „Večernika" dnevno med 9. in 10. uro.

Najlepše razglednice

mariborske, umetne, Salon de Paris

i. t. d. kupujte v papirnici knjigarne

Tiskovne zadruge

Maribor, Aleksandrova 13

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru